

Verksamhetsberättelse 2023

– Så har vi gjort skillnad.

Ordförande och förbundssekreterare har ordet:

Med viljan att göra gott och finnas till för en medmänniska som behöver det har vi sedan 1968 samlat och engagerat medlemmar som gör gott för andra.

Verksamhetsåret 2023 har bjudit på organisatoriska utmaningar med hög personalomsättning och avslut av ett stort och flerårigt arvsfondsprojekt, där vi tyvärr saknat de organisatoriska förutsättningarna att tillvarata den resurs ett sådant projekt kan innebära. Samtidigt som ett ganska krävande arbete med rekryteringar och omställning så har det funnits en möjlighet att skapa förutsättningar för en utveckling av organisationen för att vara ännu mer relevant för våra medlemmar och vi har nu inlett 2024 med ett fulltaligt kansli och förutsättningar för fortsatt utveckling.

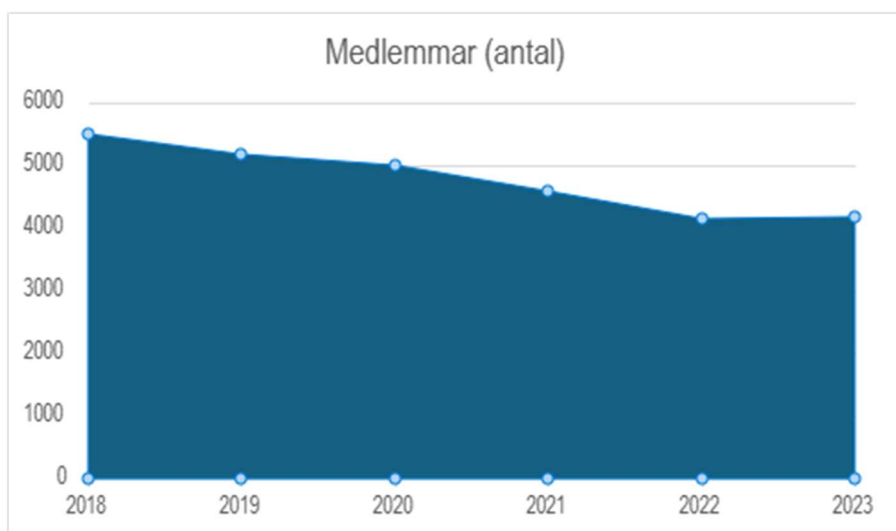
Vi gör skillnad!

Förbundsordförande Jennica Simesgården & Förbundssekreterare Fredrik Nilsson

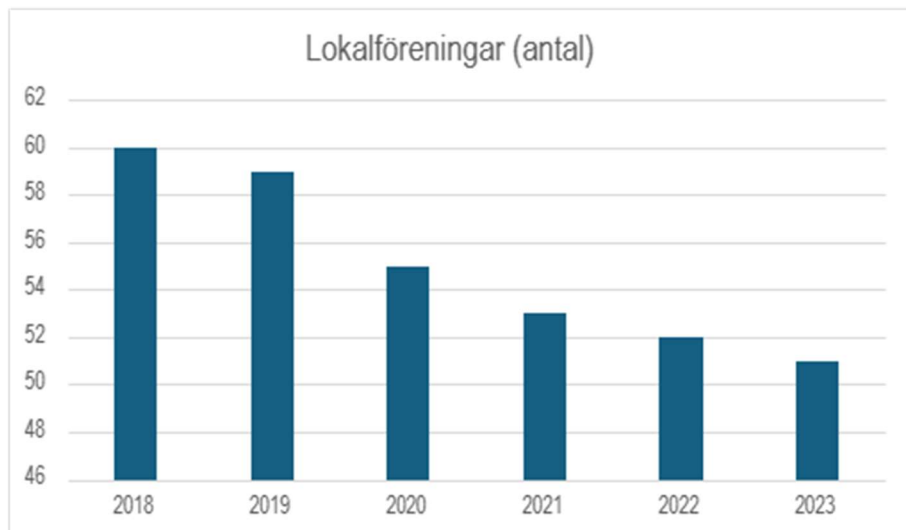
Kort om RFS:

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, RFS, är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell organisation som har 51 lokalföreningar runtomkring i Sverige. Med målet att genom opinionsbildande verksamhet och ideella insatser medverka till ett medmänniskigare samhälle där människor stödjer varandra och med uppdraget att stödja lokalföreningarna i deras uppdrag att erbjuda utbildning, information, erfarenhetsutbyte och ge stöd till frivilliga samhällsarbetare arbetar vi för ett medmänniskigare samhälle.

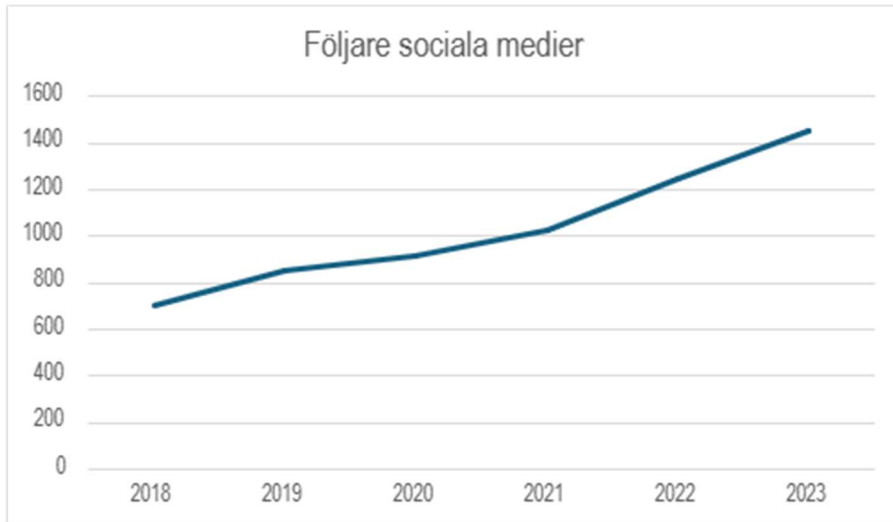
Medlemsutveckling 2018-2023:

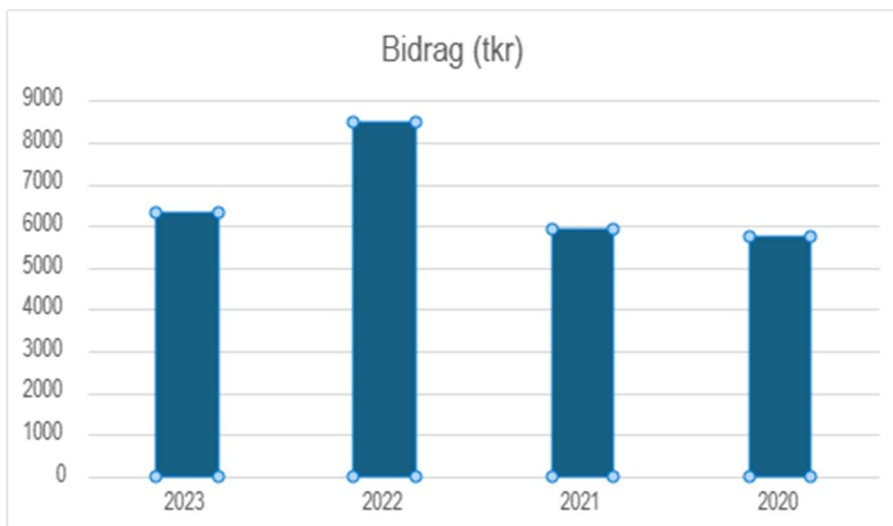
Utveckling lokalföreningar 2018-2023:

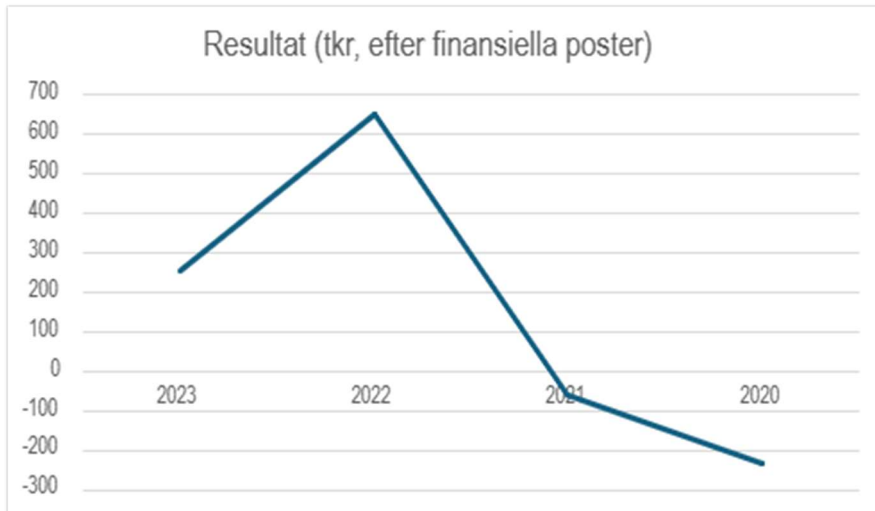
Sociala medier 2018–2023:

Bidrag 2020–2023:

Resultat 2020–2023:

Frivilliga samhällsarbetare - Våra medlemmar

RFS uppdrag är att stödja föreningarna i deras uppdrag att erbjuda utbildning, information, erfarenhetsutbyte och ge stöd till frivilliga samhällsarbetare. Frivilliga samhällsarbetare är personer som har lagreglerade frivilliguppdrag eller är häktes- och anstaltsbesökare. Inom RFS finns medlemmar med följande uppdrag:

- biträdande övervakare enligt förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder
- förtroendeman enligt fängelseförordningen
- kontaktperson och kontaktfamilj enligt socialtjänstlagen
- kontaktperson och stödfamilj enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade
- stödperson enligt lagen om rättspsykiatrisk vård och lagen om psykiatrisk tvångsvård
- god man, förvaltare, särskilt förordnad vårdnadshavare, särskilt förordnad förmyndare och medförmyndare enligt föräldrabalken
- god man till ensamkommande barn enligt lagen om god man för ensamkommande barn häktes- och anstaltsbesökare

Ytterst syftar all RFS verksamhet till att brukare, patienter, klienter och huvudmän ska få en rättssäker insats av god kvalitet.

Vårt arbete utifrån treårsplanen

I såväl treårsplan som verksamhetsplan för 2023 är det fokus på fem prioriterade mål och här redogörs hur vi arbetat med dessa under året.

Medlemsnytta

Enskilda medlemmar i lokalföreningarna har erbjudits rådgivning, webbforum för erfarenhetsutbyte, försäkringsskydd och möjlighet att vara en del av ett aktivt förbund för frivilliga samhällsarbetare. RFS har gett löpande stöd till föreningarnas styrelsearbete via telefon och mejl.

RFS ska arbeta nationellt och övergripande med att lyfta frågor och bedriva påverkansarbete som gynnar medlemmarna samt verka för att ett medlemskap i RFS upplevs som modernt och attraktivt.

Alla medlemmar i RFS lokalföreningar har tillgång till gratis rådgivning i frågor som rör de lagreglerade frivilliguppdragen genom kansliets växel, sakkunniga och förtroendevalda.

Året har präglats av en fortsatt dialog med RFS lokalföreningar där vi har prioriterat att erbjuda medlemmarna fler digitala aktiviteter och utbildningar än tidigare år och att inhämta mer synpunkter och önskemål från våra medlemmar i form av olika dialogmöten och medlemsträffar. Forumträffarna med förbundsstyrelsens ordförande har fört lokalföreningarna närmare verksamheten och gett en ökad vi-känsla i förbundet samt kunskap till styrelserna runt om i landet. Genom lokalföreningarnas medlemsavgift till RFS får alla medlemmar en olycksfalls- och krisförsäkring som innebär skydd i frivilliguppdragen och vid föreningens aktiviteter.

Brukaren i fokus

Det yttersta syftet med all verksamhet inom RFS är rättssäkra insatser för brukare, huvudmän, patienter och klienter. Inom de projekt som RFS driver är brukarna en central del och RFS lyfter brukarens bästa i de forum som RFS verkar i och i dialog med de myndigheter som RFS samverkar med. Mer om brukaren i fokus finner du i våra verksamhetsområden.

Frivilliga samhällsarbetare bidrar till ett hållbart samhälle

De lagreglerade frivilliguppdragen är en stor samhällsresurs som bidrar till ökad delaktighet i samhället och skapar tillit mellan människor samt till samhällsinstitutionerna.

Vi har arbetat för att skapa medvetenhet kring frivilliga samhällsarbetsares betydelse och hur de kan bidra till ökad inkludering ur ett individperspektiv såväl som ur ett samhällsperspektiv.

Inom ramen för detta har vi också samverkat med flera myndigheter samt synliggjort vårt förbund. Vårt kommunikationsarbete har präglats av att synliggöra den samhällsresurs som frivilliga samhällsarbetare är.

RFS ska ha en bred och stabil finansiering nationellt och lokalt

RFS har traditionellt finansierat sin medlemsverksamhet och möjliggjort att ha ett kansli med personal genom framför allt statsbidrag samt Arvsfondsprojekt. I december blev RFS medlemmar i Giva Sverige med syfte att minska RFS beroende av statsbidrag och möjliggöra gåvor till RFS och på sikt kunna ansöka om medlemskap i Postkodlotteriet.

Förbundets kärnverksamhet möjliggörs främst av tre olika statsbidrag; Folkhälsomyndigheten för arbete med stödpersoner inom psykiatriområdet. Socialstyrelsen för arbete inom det sociala området för utsatta barn och ungdomar genom kontaktpersoner, kontaktfamiljer, stödfamiljer, särskilt förordnade vårdnadshavare och gode män för ensamkommande barn. Kriminalvården för studiecirkel, besöksverksamhet och utveckling av biträdande övervakare och förtroendemän.

RFS ska vara ett modernt och digitalt förbund

RFS har erbjudit fler digitala aktiviteter än någonsin och nått ut till fler medlemmar runt om i landet. Det har varit föreläsningar, medlemsträffar inom RFS olika verksamhetsområden, studiecirkel, erfarenhetsutbyten, utbildningar arrangerade av RFS och i samverkan med externa aktörer (se respektive verksamhetsområde för mer information). RFS har fortsatt erbjudit lathundar, föreläsningar och informationstillfällen för att medlemmar ska bli tryggare i den digitala miljön.

Förbundsstyrelsen har under året hållit regelbundna träffar för lokalföreningar och medlemmar där förbundsstyrelsen, valberedningen och medlemmar deltagit. Deltagare runt om i landet har träffats och utbytt information och idéer, vilket deltagarna har varit mycket positiva till.

RFS syns och hörs!

Under året har vi arbetat för att nå och engagera fler med fokus på det digitala. I slutet av 2023 har en ny marknads- och kommunikationsstrategi börjat att tas fram i syfte att stärka och sprida varumärket, rikta oss mot våra målgrupper, öka i medlemsantal framöver och öka kunskapen om RFS och de frivilliga samhällsuppdragen. Det sker bland annat genom en översyn av varumärket

och hur vi kommunicerar. Vi arbetar också för en ökad närvaro i sociala medier samt har påbörjat en uppdatering av RFS hemsida.

Under året har RFS arbetat löpande med att kontakta journalister och tidningar för att bistå med kunskap gällande våra uppdrag. Vi har fått en intervju med förbundsordförande publicerad i Dagens Nyheter. Intervjun lyfter ställföreträdarna och deras insatser i civilsamhället. Förbundsordförande har även intervjuats i Sveriges Radio om hur bristen på gode män kan göra att det tar lång tid innan den som vill kan lämna sitt uppdrag.

Nyhetsbrev och sociala medier

Nyhetsbrevet har skickats ut digitalt till alla medlemmar och andra som prenumererar på nyhetsbrevet. I slutet av 2023 har nyhetsbrevets form ändrats med en uppdaterad mall och där innehållet har kortats ned. Under 2024 kommer vi att arbeta fram ett sätt där vi kan rikta nyhetsbrev mer med relevant information till mottagaren. Syftet med nyhetsbrevet är fortsatt att informera och engagera. Under året har sex nyhetsbrev skickats. Det finns också andra aktörer än RFS medlemmar som prenumererar på RFS nyhetsbrev. Även till dem ämnar vi att under 2024 börja skicka riktade nyhetsbrev som är relevanta utefter mottagare.

Närvaro på sociala medier är viktigt för att RFS ska nå ut med information om oss som förbund och skapa ett digitalt varumärke. RFS har kontinuerligt uppdaterat kanalen vilket ökat vår frekvens av inlägg. Det är positiva inlägg som har gillats och kommenteras mest. Strategin har varit att dra trafik till artiklar på RFS hemsida, informera om evenemang och nyheter. Vi har skapat kortare videos i syfte att få ökad räckvidd, spridning och engagemang om uppdragen. Facebook har också använts till att marknadsföra utbildningar och aktiviteter samt informera om de olika uppdragen.

Även inlägg som exempelvis handlar om föreningsbesök fyller en viktig funktion – att visa upp ett aktivt och relevant förbund för alla besökare som får upp dem i sitt flöde.

Våra verksamhetsområden:

KRIMINALVÅRDSOMRÅDET

Statsbidraget inom kriminalvårdsområdet möjliggjorde utvecklingsarbete inom områdena biträdande övervakare, förtroendeman och besöksgruppsverksamhet.

Biträdande övervakare

Vi har regelbundna dialogmöten med kriminalvårdens huvudkontor för fortsatt gemensam riktning kring satsningen på biträdande övervakare mellan 2021-2023. Satsningen handlar främst om att få fler biträdande övervakare förordnade till klienter men även att förstärka samarbetet mellan kriminalvården och RFS på olika sätt.

Vi har under 2023 utvecklat kontakten mellan lokalföreningar och frivårdskontor för att stärka den biträdande övervakarens roll. Vi samverkade med 20 frivårdskontor och ansvariga handläggare i biträdandeövervakarfrågan i syfte att underlätta för frivården att stärka insatsen biträdande övervakare och för att öka kännedomen om RFS som förbund och hur vi kan fortsätta utveckla vårt samarbete.

Samverkansarbete har skett med andra organisationer inom civilsamhället som KRIS, Unga KRIS, Convictus, RFSU, Attention, SKR, Process kedjan, Passus, Röda korset och Ankarstiftelsen. RFS har deltagit med representanter från RFS kansli och lokalföreningar vid sex tillfällen när Kriminalvården regionalt kallat till samverkansmöte mellan dem och civilsamhällets aktörer. RFS kansli har under året bistått förbundets lokalföreningar och enskilda medlemmar i frågor inom området via telefon och i digitala mötesformer. I lokalföreningarna har medlemmarna med uppdrag inom kriminalvårdsområdet erbjudits erfarenhetsutbyten, studiecirkel och föreläsningar. RFS har anpassat sin hemsida kring biträdande övervakare och spridit folder om biträdande övervakare till kriminalvården, samverkanspartners och RFS lokalföreningar.

Besök och verksamhet på häkte och anstalt

Vi delar efter ansökan ut besöksmedel till lokalföreningar, vilka själva organiserar besök och aktiviteter på häkten och anstalter i enlighet med ansökan. Åtta lokalföreningar har erhållit besöksmedel och bedrivit besöksverksamhet inom Kriminalvården.

RFS studiecirkelar och utbildningar är en viktig del av RFS verksamhet inom kriminalvårdsområdet och inom detta har RFS dialog med myndigheter så som Konsumentverket och Kronofogden och är behjälplig angående materialet som används i studiecirkelar och utbildningar. Studiecirkeln Bättre framtid har bedrivits på anstalten Karlskoga under 2023. Det har påbörjats ett uppdateringsarbete med studiecirkeln Bättre framtid av NBV, RFS, RIKS KRIS och Ankarstiftelsen.

"Jag rekommenderar Kriminalvården detta som program inom Kriminalvården. Tack så mycket för dom grymma cirkelträffarna" studiecirkeldeltagare på anstalt.

Studiecirkeln Vardagsekonomis syfte är att få deltagaren att fundera över sin ekonomi och få verktyg för att påverka sin ekonomiska situation i positiv riktning. Målgruppen är unga och vuxna i häkte eller anstalt och cirkeln kan anpassas efter målgruppens behov. RFS har under 2023 besökt fem frivårdskontor och fyra lokalföreningar för att ge information om Vardagsekonomi till biträdande övervakare som de kan använda i sin kontakt med klienter i uppdragen. RFS har varit på KRAMI vid sex tillfällen för att ge information om biträdande övervakare och utbilda deltagarna i Vardagsekonomi.

Kriminalvårdskonferensen

På RFS årliga Kriminalvårdskonferens deltog RFS förbundsstyrelse när tid fanns. RFS anordnar en tvådagarskonferens för besökare, biträdande övervakare och förtroendemän. Syftet med konferensen är att möjliggöra erfarenhetsutbyte och fortbildning. Temat för konferensen var "Barn i häkte". Föreläsare i ämnet var från Kriminalvården Majda Numanovic, Kronobergshäktet som redogjorde för hur dom gör för att göra det så bra som möjligt för barnen. Från civilsamhället berättade Eva-Mi Gullbrandsson, Kriminalvårdsområdet på Fryshuset om hur det är att besöka och samtala med barnen på landets häkten.

Styrgruppen för visionsrummet

RFS har varit sammankallande för styrgruppen för Visionsrummet i syfte att samla myndigheter och civilsamhället för en bättre inslussning i samhället efter villkorlig frigivning. Styrgruppen har verkat för att genomföra ett pilotprojekt på en anstalt i landet och fick positiv respons från anstalten Västervik Norra för att, i mars 2024, genomföra en pilot av en "Frigivningsmässa" på anstalten. Intagna och personal väljer vilka myndigheter och vilka organisationer ur civilsamhället som ska kontaktas och bjudas in till mässan. Myndigheter och civilsamhället har varsitt mässbord där de

intagna kan gå runt och ställa frågor och samla information för en bättre frigivning. RFS blev också inbjudna och deltog på Anstalten Norrtäljes frigivningsmessa

PSYKIATRIOMRÅDET

Från Folkhälsomyndigheten får RFS statsbidrag för verksamhet för stödpersoner, i syfte att RFS ska erbjuda stöd till både enskilda uppdragstagare och till lokalföreningarna i samarbetet med Patientnämnderna (Pan). Det handlar om att förstärka det medmänskliga stödet för tvångsvårdade patienter och motverka ensamhet och fortsatt psykisk ohälsa.

RFS har gett möjlighet till kunskapspåfyllning, omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten. Under året har RFS samlat stödpersoner och medlemmar för att fånga upp stödpersoners behov i sina frivilliguppdrag. Stödpersoner har getts möjlighet att gå utbildning i mänskliga rättigheter i svensk tvångsvård och utbildning om rätten till att få information och att få vara delaktig när man är tvångsintagen. Vi har stimulerat till diskussioner i RFS forum om uppdragen stödperson och synliggjort stödmöjligheterna för stödpersoner.

RFS har tillhandahållit instruktion för lokalt samarbete och synliggjort fungerande samarbete med patientnämnderna för medlemmarna. Vi är värddar för ett nationellt samverkansforum för stödpersonsuppdraget som består av representanter från Patientnämnderna samt civilsamhällesorganisationer med patientfokus.

En ny informationsfolder för stödpersonsuppdraget har tagits fram och spridits till både lokalföreningar och Patientnämnderna. RFS har även erbjudit flera digitala erfarenhetsutbyten och utbildningar med fokus på psykiatri och de utmaningar som man kan möta där som frivillig samhällsarbetare.

SOCIALTJÄNSTOMRÅDET

Från Socialstyrelsen får RFS statsbidrag för att bedriva verksamhet inom socialtjänstområdet. Inom socialtjänstens ansvarsområde organiserar RFS kontaktpersoner, kontaktfamiljer, stödfamiljer och särskilt förordnade vårdnadshavare.

RFS har gett möjlighet till kunskapspåfyllning, omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten. Under året har RFS samlat medlemmar för att fånga upp deras behov i sina frivilliguppdrag. Även barn och

unga, deras anhöriga och ställföreträdare som har behov av någon av insatserna har haft möjlighet att ta del av RFS råd och stöd.

Vi har stimulerat till diskussioner i RFS forum om uppdragen kontaktpersoner, kontaktfamiljer, stödfamiljer och särskilt förordnade vårdnadshavare och synliggjort stödmöjligheterna för dessa uppdrag. RFS har tillhandahållit instruktion för lokalt samarbete och synliggjort fungerande samarbete med socialtjänsten för medlemmarna. Medlemmar har lyft behovet av samarbete med socialtjänsten. RFS har också spridit RFS folder med information om vad en kontaktperson, kontaktfamilj, stödfamilj och särskilt förordnade vårdnadshavare får ut av ett medlemskap till landets socialtjänster tillsammans med information om närmsta lokalförening. Syftet var att socialtjänsten ska vilja samverka med RFS och lokalföreningarna samt kunna sprida information till de som har ett frivilliguppdrag.

I våra skrivelser, dialog med myndigheter samt uppvaktningar sprider vi kunskap om kontaktperson, kontaktfamilj och stödfamilj.

GODMANSOMRÅDET

STÖD TILL LOKALFÖRENINGAR OCH MEDLEMMAR

Medlemmar med uppdrag som god man eller förvaltare kan kontakta kansliet för råd och stöd. Arbetet sker till stor del genom kansliets växel och epost. Medlemmar som är gode män och förvaltare kan teckna en ansvarsförsäkring genom RFS som täcker rättsskydd och förmögenhetsskada vid skadeståndsansvar, då de behöver ett extra skydd.

RFS hemsida innehåller omfattande information för medlemmar med uppdrag inom godmansområdet men ett behov av att uppdatera kunskapsbanken har identifierats för att förbättra servicen till RFS medlemmar. På hemsidan finns även bland annat materialet Rollkoll som kan laddas ner gratis eller beställas via vår webbshop.

Projektet Rätt att delta - med stöd av en ställföreträdare

Under 2023 avslutades det treåriga arvsfondsprojektet Rätt att delta - med stöd av en ställföreträdare. Projektet drivs av RFS mellan åren 2020 - 2023 och beviljades totalt 8 353 490 SEK. Syftet med projektet var att skapa förutsättningar för huvudmän att utöva medbestämmande, delaktighet och inflytande i det stöd som ställföreträdaren ger. Projektet fokuserade på interaktiva

utbildningsinsatser och aktiviteter, bland annat erfarenhetsutbyte i poddformat, och två webbutbildningar, varav en för ställföreträdare och en för huvudmän.

Projektets referensgrupp består av representanter från Demenscentrum, Autism- och Aspergerförbundet, FUB, föreningen Sveriges Överförmyndare, Mälardalens högskola och Myndigheten för delaktighet samt representanter för RFS:s lokalavdelningar som deltar i projektet. Projektet avslutades hösten 2023 med ett lanseringsevent och ett panelsamtal.

Ungdomshems- och LVM-hemsområdet

RFS har under 2023 inte haft några särskilda medel för arbetet inom ungdomshemsområdet eller LVM-hem enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall men RFS har fortsatt bevaka området. I SiS brukarråd och JO:s dialogforum för civilsamhället har RFS följt utvecklingen på ungdomshemmen och LVM-hemsområdet. I detta arbete har RFS särskilt följt Barnrättsbyråns granskning av barns situation på SiS ungdomshem där det har framkommit uppgifter om fysiska och sexuella övergrepp mot barn, vilket RFS ser allvarligt på. RFS har också haft en återkommande dialog med SiS om möjligheter att bryta isoleringen av barn och ungdomar på SiS. Några av ämnena som togs upp var bland annat, IVO's tillsynsrapport, reflektioner/analys, korta och långsiktiga åtgärder.

RFS som medlemsorganisation

Årsmöte

Årsmötet är RFS högsta beslutande organ. Varje medlemsförening har ett ombud (en röst). Årsmöteskonferensen genomfördes digitalt den 14 maj. Jennica Simesgården valdes på omval till posten som förbundsordförande och beredningsutskottet fick i uppdrag att till årsmötet 2024 föreslå ledamöter till valberedningen. Årsmötet gav styrelsen ansvarsfrihet för 2022 och fastställde medlemsavgiften till 50 kronor per år och enskild medlem.

Förbundsstyrelse

Förbundsstyrelsen har genomfört sex protokollförda sammanträden under året. Förbundsstyrelsens möten har ägt rum digitalt, med undantag för ett fysiskt sammanträde. Valberedningen har närvarat på förbundsstyrelsens sammanträden.

Förbundsstyrelsens sammansättning efter årsmötet 2023 har varit:

Jennica Simesgården (ordförande), Henrik Mörner (vice ordf, allmän ledamot), Ulf Johanssn (allmän ledamot), Claes-Göran Mårlind (ledamot med uppdragsansvar godmansområdet), Ola Kuremyr (ledamot med uppdragsansvar kriminalvårdsområdet), Birgith Mårtenson (ledamot med uppdragsansvar psykiatriområdet), Gunnar Broström (allmän ledamot), Mats Einestam (allmän ledamot), Gunilla Wahlbom (ledamot med uppdragsansvar socialtjänstområdet), Stefan Rydén (ersättare) och Ana Calin (ersättare).

Förbundsrevisor har efter årsmötet 2023 varit:

Gösta Eklund (revisor, sammankallande), Lars-Åke Norman (revisor) och Eva Törnegren (ersättare).

Auktoriserad revisor har efter årsmötet 2023 varit:

Margaretha Morén, BDO Mälardalen AB

Valberedningen har efter årsmötet 2023 varit:

Eva Kälveskog (ledamot, sammankallande), Christer Arvidsson (ledamot), Pasi Syrjänen (ledamot), Joakim Kihlberg (ersättare) och Åke Jansson (ersättare).

Beredningsutskottet har efter årsmötet 2023 varit:

Claes-Göran Mårlind, Lisbeth Karlsson och Tina Höstlycke.

Kansli

RFS har ett kansli i centrala Stockholm. Under året har det varit en hög personalomsättning där kansliet vid årets slut hade sex anställda medarbetare och en tillförordnad förbundssekreterare på konsultbasis. Kansliet verkar främst utifrån förutsättningarna som extern finansiering möjliggör men arbetar även för att stötta och utveckla förbundet och, i mån av kapacitet, lokalföreningarna.

Avgränsningar:

Denna verksamhetsberättelse samlar och summerar det arbete som gjorts av riksförbundet under 2023; utförligare information finns bland annat i återrapporteringar till våra bidragsgivare och löpande under året till våra lokalföreningar och medlemmar. Vi utvärderar vår verksamhet löpande och säkerställer att vi arbetar enligt beslut från årsmöte och förbundsstyrelse.

